

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Veneta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67277)

PROVINCIA VENETA.

PROVINCIA Veneta domicilijs 14. Socios aluit 49. supra trecentos: Sacerdotes 140. reliquos nouem & 200. Magistros dinumerauit omnino 38. Scholasticos, si inferiores Magistros annumeres, 90. Rei domesticæ Administratos 119. Eos distribuit hunc ferè in modum. Venetijs sunt Sacerdotes 18. Scholastici tres; quindecim Coadiutores, Patauij Sacerdotes 19. Scholastici 32. Coadiutores 17. Brixix Sacerdotes 14. Scholastici quindecim. Coadiutores 9. Bononiæ Sacerdotes 12. reliqui totidem: Ferrariæ Sacerdotes 9. & 10. cum duobus Magistris Coadiutores. Veronæ Sacerdotes 10. reliqui sunt 9. Parmæ Sacerdotes 9. 3. Magistri, 7. Coadiutores. Placentiæ 6. Sacerdotes, Magistri tres; 7. Adiutores. Mutinæ Sacerdotes 7. Magistri duo, 6. Coadiutores. In foro Liuij Sacerdotes 8. Magistri duo, Adiutores 6. Mantuæ Sacerdotes nouem cum Magistris, 7. Coadiutores. Nouellariæ Sacerdotes 14. Magister vnus, Nouicij Scholastici 18. Adiutores veterani decem, Tyrones 6. In foro Cornelij 3. Sacerdotes, Coadiutores duo: In Cretensi residentia Sacerdotes duo, Coadiutores duo: crepti sunt septem, Sacerdotes 4. Scholastici duo, vnus Coadiutor: quorum in locum suffecti Scholastici sex, & duo Coadiutores.

DOMVS PROFES- SA VENETA.

VENETIIS luctandum fuit diu cum infana & multiformi cupiditatum Hydra, & dubio sæpe belli euentu: rerum capita decerpam præcipua. Principio ex infami libidinum gurgustio lasciuientes aliquot mulierculas extraximus, & puellas ad eosdem propemodum scopulos adhærentes seruauimus inuiolatas. Aliæ se in pudicitiaæ domicilium, & Virginum Collegia, ne singulas in horas capite dimicarent suo, abdiderunt. Nescio quis alienatum ab vxore animum induxerat ad meretriculam, quam turpiter deperibat, ea re subducit se domo, repudiat vxorem, pelliscis domum suam facit; diu se in ea cloaca perditum caput volutauit. Respexit Deus defixos in facibus suis, & se miselli tandem respexerunt à nobis increpiti: quare vir ad vxorem, pellex ad frugem se recipit adeò ex animo, vt quanquam infelix parens quâ venenatis blanditijs illctam, quâ minarum castigatam acrimonia in turpem corporis quæstum iterum præcipitem dare moliretur, illa verè seipsa fortior animum sibi emolliri non siuerit. Captus infano putidæ mulierculæ amore cincinnatulus adolescens, riualem se habere vbi comperit, exarsit nimirum in iras, & sensim gliscente furore ex alio in aliud scelus ruit, ex insidijs hominem adoritur, pugione transverberat totum; hic alter Diuum, hominumque fidem obtestans, vocibus intermortuis: Per, ego te, Deum Immortalem obsecro, inquit, vt si vitam eripere mortalem certum est, non inferas mortem sempiternam, liceat expiare confessione animum, tum tu me pro arbitrio confodito. Inuenit inter facinora pietas locum: semianimem reliquit. Re ad

nos perlata dedimus operam vt depositis odijs amicè se complecterentur ; sicarius præterea omnem adhibuit operam vt vulnera opportunis remedijs recrearentur, suis expensis: moribundus verò pellicem quam domi viuens habuerat, moriens vxorem sibi esse voluit, nec alium adhibuit testem nuptiarum quàm suum illum percussorem. Eadem mors stultorum magistra, dum in alterius iugulum inuolare parat, attulit salutem: affixus ille lectulo nostrorum opera tres fratris sui parricidas adesse iubet: aduolant, itur in oscula & amplexus: vtrinque officijs certatum est, ingenti cum omnium voluptate redijt paulo post in gratiam cum Deo, facta confessione, & dimissus est in pace.

DECEM VIRI non solù patere nobis aditù voluerunt ad abditissimos quosque recessus, quibus ceteri prohibentur: sed cum insignes quidam rei abijcerent spem omnem salutis, nos vnos maximè adhibuerunt ad eos recreandos. Nec fefellimus expectationem; vltro ad laxiores custodias adiuimus, in quibus cum insanirent plerique, inter ludos, scelera, atq; etiam, si superis placet, inter odia infoelicem agentes vitam, fecimus vt locorum & sui memores essent. Nobiles quidam, id sibi negotij vltro sumpserunt, vt quamplurimos è vincis afferant in libertatem, ad eos suo pte satis concitatos ingenio, frequentes verba fecimus, & calcaria currentibus admouimus: illi sanè centum circiter rei capitalis reos, è vinculis exemerunt. Tres iam morti destinatos, duos precipuè iam iam supplicio capitis plectendos à faucibus mortis extraxerunt. Iam verò minutos reos, vel are obstrictos alieno, dici non potest quàm multos liberarint: quæ omnia vulgò referuntur Societati accepta. Adolescens Calviniano afflatus furore, Calvinum nostris hortatibus est execratus.

COLLEGIUM PATAVINUM.

NOSTRA isthæc solitudo fructus peperit quorum neminem poenitere potest; si nihil aliud effectum esset, hoc quanti demum esset æstimandum, quòd emolliti sunt animi civium plurimorum, qui nos antea duriusculè habebant. Cum de more priusquam votis se publicè obstringerent, vicatim irent mendicatum Socij, quàm improbæ voces iactabantur! quibus eos conuitijs onerabant! Hoc anno itum est sæpius, nulla vox paulò acerbior est audita. Dabo aliud eiusdem documentum. Propositæ erant ab aliquot Socijs, de tota Philosophia opiniones publicè ventilandæ: & quanquam sol ardore leonino torreret omnia, & constitutus concertationibus locus soli maximè peruius esset; tantus tamen omnium ordinum, & personarum concursus fuit, vt nefas sit dubitare de animo illorum erga Societatem. Nec piget eos sui amoris, cum viderint Archiducem Ferdinandum, Cardinalem Baronium posthabito magnifico aliorum apparatu, familiariter apud nos prædere voluisse: adhuc Cardinales Camerinum, Cusanum, Gallum infalutatis nobis hæc transire noluisse. B.V. Sodalitates adeo sunt florentes, & frequentes vt deducenda fuerit colonia, & tertia hoc anno erigenda, quæ adolescentulos iam numerat octoginta. Dant maximum plerique omnes pietatis specimen, quorum ex numero aliquot se ad varios ordines religiosorum applicuerunt: sed eorum vnus præter omnium expectationem. Nunquam ad arma concurrebatur, nisi ductu & auspicio illius; neque omnes Vates, eum decennio ad pietatem animum ferreum posse infectere, diuinassent; collegit se tamen, & nomen atto-

nitis omnibus, dedit Cappucinis. De eo cum quis percuteretur quid causæ esset cur se ad se recepisset? Si me no-
 ui, nihil aliud, inquit, quàm quòd à B. V. Sodalitio licet
 animum in armis haberem, corpore me tamen diuelli
 nunquam fui. Vafre omnino Illustrem virum implicuerat
 odijs tartareus carnifex, iam vt diceret quindecim se die-
 bus extricare non posse conscientia suæ labyrinthos: ho-
 minem ergo alia omnia mente agitantem, inuadit æ-
 gritudo, Nostros accersit; ab ijs errorem quem imbiberat
 dedoctus, intra horam omnes animæ nodos expediuit;
 cumque eum puderet suæ crudelitatis, vt suo veterato-
 rem gladio iugularet, indixit sibi hebdomadariam con-
 fessionem, quam legem sanctè seruat.

INTER eos qui domi nostræ curis omnibus valere
 iussis, animos diuinis P. Ignatij commentationibus expo-
 liuerunt, fuit Patritius quidam Venetus: quem inter, ac
 Parentes, cum turbarum nescio quid esset exortum, quòd
 sedari non tam facilè posset, tacitè ad nos consilij gratia
 commigrauit. Paucis diebus æstuantem primò animum,
 deinde familiam composuit vniuersam: postremò sub-
 nascentes procellas, magna cum suorum voluptate. Ab-
 stulit nobis Ioan. Franciscum Marcadonum Brixianum
 mors importuna, & è medio Theologiæ, ac vitæ cursu, id
 est duodetrigesimo ætatis anno, quasi iam maturum &
 virtute senem extinxit.

COLLEGIUM BRIXIANVM.

RELICISSIME, & cum copiosissima labo-
 ris iuxta ac voluptatis segete circumegit se
 nobis, hic annus: domestica res, & externa
 bellissimè procedit. Templum, Gymnasium,
 Cate

Catechesis, Sodalitates B. V. coetus clericorum (vt aceruatim alia super alia intexantur,) planissimè è voto nobis successerunt: eamus per singula, venient ad manum, digna quæ consecrentur posteritati. Vir, & vxor perditissimè per summa flagitia vitam traducebant, eorum vicem secum ipsa reputans lamentabatur famula, quæ præfagiens affore vindicem Dei manum, conclaue scelerum conscium aqua piaculari aspergebat: sub mediam noctem ecce tibi de repente tres habitu militari feroces, nescio vnde existere, ad cubile truci vultu accedere: illi euigilare illicò, & semisomnes ac perditì Dei hominumque opem in summo rerum discrimine implorare. Hic milites (Dæmones loqui putatote) amaro ioco excipiunt: Ecquid cœlum frustra fatigatis vociferando? agitedum: sequamini nos egregiæ animæ: duci mauultis ad inferos, an obtorto collo rapi? Illi exalbescere, & totis artibus extremiscentes, Diuos quâ tum poterant in clamare: tum milites, Conclamatam sanè erat: & nisi vos ancilla vestra aspersione aquæ opportuna muniuisset, iam in mortis incendijs conflagraretis. Euanuerunt Inferorum carnifices, isti examinati profilientes è lectulo ad nos aduolarunt, & depositis apud nos animorum nauis, iam nouum vitæ genus meditantur.

H O R R E T animus referre in simili discrimine exitum dissimilem alterius. Incubabat auidissimè opibus, vt fit, & lucri cupidine, religionem sibi iniectam nihili ducebat: huic afflicta valitudine decumbenti dedit se aspiendum vir grauis (ex oris habitu Christum esse iudicasset) qui librû ostentans, Faceffe tâdem, inquit, animum in auro habere infelix, iam iam ad inferos deuolueris, neque te inde diuorum vllus vnquam auellet. Quid animi homini fuisse putatis, quos gemitus in ventum iactasse? lacerare quicquid se ad manum dabat, horribilem in modum suam vicem lamentari, mox nostros obnixè ob-

testari, accurritur ad nos, sine cunctatione aduolat Sacerdos: machinam, vt dicitur, post bellum ferens: quippe omnes aditus desperatione septos videt, hominem coepit erigere, versari in omnem partem: ille alto stupore defixus, ne latum quidem vnguem de mente illa dimoueri potuit: sed cognatos compellans: Vos verò, si rectè auguror, ait, idem interitus omnes manet. Iuit ille ad inferos, cognati subueriti infaustam diuinationem, de nostrorum consilio pietati se deuouerunt.

N O N absimile est illud, cùm Dæmon premeretur precibus, ac propemodum adigeretur, vt abs energumena excederet, per ludibrium, vt solet, Sacerdotis conatus eludens, quempiam vnum qui forte aderat nominatim appellat: Heus tu, mi homo, visne nouum hospitem domi tuæ habere? Deus meliora, inquit, abi potius in malam rem cum isto tuo Hospitio: fugam tum adornat, & curriculo se ad nos proripit, vbi graui criminum sarcina pectus exoneravit.

B L A N D I V S actum est cum milite qui se pridem in B. V. clientelam contulerat, dum forte propter littus maris obambulat, animo omisso, ex insidijs irruunt Turcici Piratæ, actuariolo delati, qui stillantibus acinacibus excarnificatum, atq; vti putabant exanimatum reliquerunt. Adfuit Mater pietatis, & sibi deuotum militem diuinitus sanauit, ille in mare se collo tenus immerfit, vt latere posset: ac demum nocte sublustri in exercitum se recepit. Rem commilitonibus aperit: fidem fecit quod laceris minutatim vestibus, cicatrix nulla est inuenta: ille conscissam sceleribus conscientiam apud nos postmodum refarciuit. Captiuus alter, cum inter verberum crepitus poenè animam daret, incidit in grauem morbum valetudine desperata: iam id consilij capiebatur vt de more in altum præcipitem agerent. Collegit se miser: & quod vnum reliquum erat, deuouet se Virgini Lauretanæ: mutato diuinitus

uinitus consilio, hominem in terram abiecerunt, deportatus in Nosocomium conseruit, voto se exoluit, animi laqueos nostrorum ope exiit vniuersos.

SODALIVM B. V. Flosculus, specimen dat magnæ pietatis; quàm multi eunt in valetudinarium, purgant cellulas, ministrant delicati iuuenes vlceratis, solantur verbis oppressos moerore, faces admouet torpescen-
tibus, hortantur ad confessionem; cum persuaferunt tum ad nos alacres adducunt, vt manum operi extremam imponamus, & aures se accusantibus commodemus. Sex ipsis mensibus nunquam vacua fuit domus eorum qui se P. Ignatij meditationibus perpolirent: & pretium operæ constitit; nam plerique mundo suas sibi res habere iusso, se Christi in varias familias abdiderunt; Societatem alij maluerunt. Eorum vnus incredibili animi robore fallacias omnes & mundi machinas est ludificatus. Conferam in pauca rem narratione dignissimam. Adolescens externus Dei benignitate animum conuerterat à nugis puerilibus ad solidam pietatem; Hoc erat ei in delicijs quotidie ad valetudinaria adire, omnia pietatis munera & charitatis obire, cibum in os iniicere, subligare vulnera, obsonia emere ijs qui cibos nauseante stomacho fastidirent, interdum vt puderet misellos illos mendiculos sui, quod iuuenem verè aureum sibi paterentur ministrare. Rem subodorati Parentes, cum fortè per eos dies exercitijs se nostris formaret ad virtutem; vitæ rationem apud se reputantes, putarunt id quod erat; iuuenem id virtutis esse alium non posse, quam Societatis nostræ candidatum: ergo dum res, animique calerent, frater citato equo Brixiam aduolat furoris plenissimus, eius in conspectum vbi venit iræ impotens: Quæ te, inquit, iuuenem leuissime, furia agitant, quæ tibi præstigiæ mentem eripuerunt, vt tua nunc opera coelo terram confundere oporteat, & domum nostram turbis complere? Multa id
testari

genus effudit cum indignatione. Visum est fore operæ pretium si domum iret, vt efferatos parētum animos vel ratione mitigaret, vel patientia perdomaret: ægrè id ab eo impetrauimus, sed obsequendi studio dedit manus. Deus bone quantum turbarum concitatum est in animulè vnus ruinam? Circunfusi de repente parentes, an hostes? quisque pro se iuuenem aggreditur. Vidua parens admouere maternum amorem: soror adhibere lenocinia lachrymarum: frater anceps animi modò blandè, modò ferociter tractare: auunculus omnem mouere lapidem; modò facto agmine in eum inuolare vniuersi, modò singuli cum vno pedem conferre: lacerabant alij maledictis Societatem, alij florem ætatis talibus curis imparem obijciebant; quàm multos serò piguisse, & ab huiusmodi vitæ instituto multo cum rubore domum turpiter rediisse. Auunculus grandis natu vir, vbi aërem verberari sensit, iubet secum iuuenem in currum conscendere, & composito ad seueritatem vultu: Quousque (malum) iuuenis senem, & alterum patrem animo ludificabere obstinato? si quid esset in te non dicam nostri, sed humani sanguinis, matri morituræ oportuerat obsequentem esse. Ecquid sentis bellè te inescatum esse à Iesuitis; qui profecto, si quid eos noui, spe iam atque animo facultates tuas deuorarunt, nisi fortè cœlum solis illis apertum esse arbitrere, cæteros in Auernum amandandos: At pungit animum dies, noctesque vocatio diuina: fabulæ: Angelum, vt opinor, ad te allegauit Deus, qui istæc denunciaret: scilicet hæc superis cura est: mea sit hæc religio: fatin' habes? scrupulo te omninò exoluo. Cùm illè cōtrà modestè, non obscuris se vocibus dixisset vocari ad Societatem, & bona cum eius venia Dei potius, quàm parentum habendam esse rationè. Quid ergo prohibet me, excipit senex, quominus ego te, scelus, in hoc flumen ingurgitem, priusquam eas perditum famam familiæ nostræ? Aegrè sibi
 tempe

emperavit: dati sunt duo menses istis tragœdijs. Vna reliqua erat machina qua expugnarent victorem: edicunt clarè nisi sapiat, facultatem abeundi non prius impetraturum, quàm se bonis omnibus abdicaret: scripsit ea de re ad nostros, quis esset mos Societatis: rescriptum est quod oportuit: abdicavit se, victor inde erupit: ad Tyrocinium commigrauit. Tot inter procellas tantis se interdum perfusum lætitijs narravit, quantas angustia humani pectoris capere vix posse viderentur: adeo vt redundante cœlestibus delicijs pectore exclamaret, Satis est Domine, satis est: Xaueriolum aliquem dixisses. Aestuante curis animo vnicum solamen erat procumbere in genua, in sinum B. V. confugere, sollicitare suspirijs P. Ignatium, quos sibi videbatur audire in hunc fermè modum: Macte virtute fili, altè infixus es cordibus nostris, aude tantum virum te præbere: rumpatur licet mundus, noster eris. Recreabatur ille supra quàm cuique credibile est.

ELATI sunt hoc anno è nostris tres: Primus est P. Angelus Mazzinus Brixienfis, quinto & sexagesimo ætatis anno extinctus, trium votorum professus, ciuitati apprimè carus ob egregias animi dotes. Alter Pater Sebastianus Cambius quintum & septuagesimum annum agens, vir antiquæ simplicitatis. Tertius Bartholomeus Mariana Brixienfis, in quo nescias quid potissimum mirère, adeo illi arriserat cælum, patientia incredibili, castitate singulari, amore crucis vehementissimo flagrabat supra ætatem: secundum enim & vigesimum dumtaxat agebat annum. Computruerat alterius pedis maximus articulus eam ob causam, vt autumant, quòd domi suæ genibus flexis, multas horas orando continuaret, vlcere in dies ingrauescente chirurgi seuerè pronunciant ressecandum maturè articulum: Quo tam horribili nuncio nihil ille perterritus, Equidem nihil vos moror, inquit, Leniendi tamen acerbissimi doloris causa, quem sectio erat allatu-

ra, per aliquot dies vulnus puluere asperferunt, qui sensim circumrodens carnem, os denudabat: qua in carnificina, vt sectione cum vehementissimi doloris moribus lancinaretur, Medicis, alijsque stupore defixis, nullum aliud argumentum dedit, nisi vt quasi alienato ab sensu animo leniter suspirans suspiceret coelum, fraterculum Ignatij putares. Summa votorum eius erat hæc, vt veluti putidum aliquod cadauer haberetur: castitate vsque eò delectabatur, vt nunquam suo nomine oppositum illi vitium, sed circuitione verborum appellaret, ne vel solo nomine labra consceleraret. Ex his facietis de cæteris coniecturam. Profectò ita vixit, ita suauiter animam efflauit, religione tyro, etate adolescens: vt periculum sit ne multis palmam præripiat veteranis.

COLLEGIUM BONONIENSE.

VGVLAVERAT claculo hostis hostem, qui morsus conscientie conferens, ad nos consilij causa accurrit: patratum expuit. scelus, & hortatu nostrorum solitudinem viduæ, grandi mercede recreauit, sed tectè, vt par erat. Alteri huiusmodi facinus nefarie anhelanti frænos iniecimus diuini timoris: alios in gratiam redire compulimus. Blandiores fecimus debitoribus creditores: quorum alij diem laxiorem dare, & mollius premere: alij magnam partem remittere didicerunt. Infausta consanguineorum matrimonia, fausta vt essent ac legitima, Nostrorum factum est industria. Vnus eiurauit hæresim: alter, cuius res ad restim redierant, persuaderi sibi à Nostris passus est, vt viuere vellet. Iniecerunt collo laqueum verius quàm amuletum
miselli

miselli nescio qui, mirum, si non infatuati anicularum præstigijs, à quibus putidas pelliculas aureis 25. coëmerant: sed sapuerunt moniti, & illam pestem igni maluerunt quàm sibi comparatam. Fluctuantes per insanum libidinis pelagus aliquot mulierculæ sæliciter enatarunt, & quas suauiter iam inde ab Adolescentia imbiberant fæces, cum sensu doloris salubriter eructarunt. Triplex Congregatio florescit, vt cum maximè, tertia adolescentulorum tandem Romanæ est adnexa: in earum albo non modò auditores nostri, sed flosculus nobilitatis inscribi voluit: ad perseuerantiam etiam publici Professores adeunt frequètes. Iter trium dierum confecit vnus è nostris, vt Præsidiarios milites confessione lustraret, pasceret manna Euangelico, verbis ad pietatem hortaretur.

COLLEGIUM FERRARIENSE.

 VM rerum nouarum studio, & belli fragore omnia circumsonarent, grauius tamen animos plurimorum perculit fulmen intentatæ excommunicationis. In tantis procellis id solatij fuit quòd intestina conscientia bella sedantes quamplurimi Christi se corpore, & robore apud nos munierunt. Dum inter se homines digladiantur, expugnauimus nostris armis perfidiam, & quatuor Mahumetis alumnos, quinque sinagoge propugnatores adiunximus Ecclesie castris. Vbi primum pedem Ferrariæ fixit Pont. Max. liquidò intellectum est, quanti nos Clementissimus Pater, quanti Cardinalis Aldobrandinus, quanti Senatus ille Romanus æstimet Societatem. Pontifex sanè Optimus non modò tenuitatem Collegij elemosynis collatis perspectam

spectam esse voluit, dum hic fuit: sed etiam gratiæ causa,
 apud nos rem sacram semel fecit. Cardinalis Aldobrandinus
 identidem per Quadragesimam conciones excepit in nostro templo,
 in quo pridie Parasceues duodecim mediculis palam optimo omnium exemplo pedes abluvit,
 quibus ipsis domi nostræ opiparè coenantibus ministrauit.
 Postremò apud nos familiariter eo ipso die coenauit. Eorum
 exemplo certatim plerique, omnes Antistites, ad nos confluxerunt,
 vt profestis diebus quinquaginta, festis supra centum in eade
 nostra sacris operarentur. Nec aliò in templo, tres creati Episcopi,
 voluerunt inaugurari. Iubente Pontifice, dederunt in Scena
 Iuditham Auditores nostri, & audiente, & plaudente ipso
 Pontifice, Hispaniarum Regina, Senatu Romano, frequentissima
 nobilitate. Sed vt res humanæ nūquam liquidò fluunt,
 hos applausus domestica clades funestauit: nam dum hæc
 aguntur, ad superos euolauit P. Benedictus Palmius
 Parmensis, annū agens 72. Ierat per omnes Societatis
 gradus: fuerat, vt nos loquimur, Prouincialis, Visitator,
 Assistens, cætera concionator verè palmaris. Testis est
 Italia, quæ fulminantem dicam an lachrymantem, an
 lachrymando fulminantem est admirata, seque passa est
 per omnia pietatis opera duci. Verbis caritatis incensis
 pondus addebat, ardor animi quo flagrabat, quem affecto
 licet in corpore nunquam passus est consenescere. Ardebat
 zelo animorum incredibili, qui ex feruentissimo Dei amore
 dimanabat. Nihil habebat magis in delicijs, quàm cum
 Deo esse, & cœlum mente penetrare: quid ille boni è
 beatissimis cum Deo congressibus consequeretur
 lachrymarum riuuli qui sensim ex oculis venerandam
 irrigantes canitiem, profuebant, vociferabantur.
 Diebus paulò celebrioribus, cum exalbescente
 cœlo sacris operaretur, bonus senex tanta vi
 lachrymarum & luauitate perfundebatur, vt
 quam comprimeret, illis tamen victus habenas laxare, &
 se Deo

e Deo permittere cogeretur, quis iam miretur sitientissimum fuisse augustissimæ liturgiæ, vt inter vehementissimos podagræ cruciatus, nihil aliud lamentaretur, quam eripi sibi facultatem litandi Deo. Hic ergo acri lateris dolore, & diarrhææ morsibus fractus, cum in extremum discrimen res suas adductas intelligeret, homo id ætatis, cæteris posthabitis, eò intendit animum, vt se ad nouum iter accingeret, fugientem animam Christi corpore, fractas vires sacro delibutas oleo, ad extremam cum hostibus dimicationem confirmauit: sub vitæ exitum interruptas suspirijs voces in coelum cum magno pietatis sensu iactabat, postremò summa in pace, veluti iam delibaret illam ad quam festinabat felicitatem, placidissimè animam efflauit. Socium itineris habuit Io. Petrum Nusam Coadiutorem temporalem formatum, quem lenta febricula paulatim exhaustum confecit, annum ætatis vndequadagesimum agentem. Nescias in eo patientiam magis in morbi molestijs deuorandis, an virtutem in domesticis occupationibus alacriter obeundis, admirere: adeo vtrobique virum se præbuit. Facta trecentorum aureorum accessio ad annuos redditus nostros, cum Matrona, pietate, quàm sanguine illustrior moriès nos hæredes ex asse nominauit, & prædij, & domesticæ suppellectilis, cuius argentæa vasa in templi instrumentum voluit commutari: eam supellectilem bis mille supra quingentos aureos æstimant. Postremò laxauimus hortuli nostri angustias, effusis in hoc aureis quadringentis.

G

COLLEGIUM
VERONENSE.

FELICISSIME procedit res Scholastica, cum ludi omnes literarij pleni sint lectissima iuuentute, & dimittendi fuerint non pauci, ne Magistri laborum mole fatiscerent: ea re, sepulta per hosce annos Academia reuixit aliquando. E discipulis duo se non vulgaris indolis in Societatem insinuarunt: quod ipsum fecerunt totidem rei domesticae administri. Puellarum pudicitia, cui naufragium impendebat, in portu est collocata. Pax etiam dissidentibus restituta, præcipuè Sanctimonialibus, quæ in duas distractæ partes muliebri inter se odio armatæ digladiabantur.

COLLEGIUM
PARMENSE.

RDIAMVR à rebus sacris. Templi tholus affabrè concinnatus est, superinductis ad ornatum laminis ex aere; Camera præterea tectorio vestita est, liberalitate Ciuitatis, quæ sumptibus exhausta licet ingentibus: vim tamen pecuniarum, indicem suæ beneuolentiæ, satis amplam erogauit. Ad Moniales sæpiusculè itum est, nec surdis verba sunt data: nempe duæ illarum familiæ in communem vsum exposuerunt quæ sua sibi cuiusque industria fecerat singularia, vasa & argentea, & aurea, & quod mireris, distincta gemmis abs se reiecerunt, studio religiosæ paupertatis. Aliæ quidpiam simile meditantur. Spes iniecta nobis est
fore

fore vt quod parturiunt pariant aliquando. Nihil propius factum est, quàm vt serenissimus Dux in ætatis flore deponeret vitam, affixus lectulo magna dedit signa pietatis, siue cum de manu vnus è Nostros, cui animum suum denudare solet, Sanctissimū Christi corpus suscepit: agre sibi temperans à lachrymis: siue colloquentibus nostris de rebus diuinis incredibili se perfundi voluptate significabat. Id fuit causę cur & Nostros subinde, & nominatim P. Prouincialem, qui obeundo Prouinciam fortè appulerat Parmam, ad se vocitaret. Arripuit Ciuitas occasionem declarandę erga Ducem voluntatis, cum enim in æde summa, & nostra, omnium oculis exposita fuisset hostia salutaris, eo animi ardore ciues Deum precibus fatigarunt, vt breui salutem Duci, sibi Ducem exorarint. Alterum ereximus B. V. Sodalitium pro ijs qui 15. annum nondum attigerunt. Quatuor adolescentes aditum sibi ad Societatem parabant, eorum vnus euicit: ceteros infimus macti vt essent virtute. Profligauimus odia subnascencia: e periculis subduximus fluctuantem inopię causa virginum integritatem.

COLLEGIUM PLACENTINVM.

D I VINIS accensus igniculis animum adiecerat ad Societatem adolescens, nec quemquam poenitebat operę ab eo in Pręfectura Parthenia nauatę, ille tamen, vt lubrica sunt adolescentium ingenia, a Congregatione B. Virginis abduci se passus, animum Societatis, atque omnem de pietate cogitationem deposuerat. Non longè abiit miser, quippe qui infano mulierculę amore inescatus, illam afflictim deperibat: eius dum fores obambulat, incidit in adole-

scientem sibi supparem, qui alia omnia cogitans animo, illic substiterat. Exarsit animo infelix, & ritalem ratus, vt solent suspicaces esse animi id genus hominum perditorum, insanire primò apud se, mox hominem monere etiam atque etiam, aliud vt ageret, facefferet illinc, & se suspicione exolueret. Denique excusantem se alium stricto gladio impulit vt se in pedes saltuatim daret: inter fugiendum tamen vt potuit memor sui gladium distringit: sed cum leuis à tergo clius esset pede falléte corruit, suo casu fælicior quàm pugna: hostis enim diuino planè iudicio excoecatus in iacentis gladium, quem prætendebat, se induit: nec multò post expiato prius confessione animo, expirauit. Felicius duo se in Cappucinatorum familiam, alter in S. Benedicti abdiderunt: Felicius mulieres duæ è coeno peccatorum erutæ Christo se manciparunt: quæ cum concionantem prius vnum è Nostris audissent de mundi contemptu, vbi primùm perorauit, in viam se dederunt hac specie rerum, vt passis crinibus, spinis coronatæ, nudis pedibus crucem humeris gestantes inter duas matronas per urbem ingrederentur: eas de mundo triumphare illa pompa dixisses, præsertim plaudente tota Ciuitate. Restituimus collapsam virorum Congregationem, & ducentos ac mille aureos in ædificanda Collegij parte impendimus, cuius rei magnam partem sibi vendicat perillustis Custos arcis, Societatis si quis alius amantissimus.

COLLEGIUM

MVTINENSE.

MVTINAE nescio quid accidit quod operæ pretium est hic enarrare. Dabo rem paucis. Pagus quidam flagitiosè palam cum suo Parocho inimicitias gerebat, neque interposita multo-

multorum auctoritate deflagrauerant graues iræ. Iam eò ventum erat, vt conuicia vtrique, alia super alia iactarentur: intruderentur in vincula plerique: nullis sumptibus parceretur. Ad extinguendum tantum incendium illuc aduolant duo è Nostris: datur signum concionis, accurritur vndique: tum Noster pauca præfatus, tam valde pupugit & permouit animos Auditorum, nemo vt ex Patribus familias abeundum sibi domū fas esse putarit, nisi prius in amplexus rueret sui Curionis: ergo gratulabundi alij alios complexi prolixè sibi mutuo, quicquid peccatum erat vtrique, condonarunt. Bellissimè porrò habitū sunt Nostris, neq; agrè ab oppidanis impetrarunt, vt crebrius sacramenta vstiparent, & dilapsam puerilis institutionis curam resumerent. In Vrbe eadem opera propemodum nauata est. Obfirmauerat animum domus quædam religiosa, & quanquam sacris interdiceret illam Episcopus, se tamen illi vt permitteret nulla ratione poterat adduci, neque illi audiens esse volebat, ea in re quam statuerant Cardinales quibus demandata est hæc prouincia: iamque literas minarum plenissimas, & poenarum dederant illi ipsi Cardinales: cum præcipuâ nostrorum industriâ factum est, vt sponte in viam redirent. Anno occidente, occidit etiam P. Ludouicus Lambonius Brixienfis, cuius ductu & auspicio Socij regebantur. Dolendum est eam virtutem, in ætatis flore, id est, anno eius sexto & trigesimo, dehoruisse. Redierat è Polonia cum Cardinale Caietano, cui ea in legatione dabat aures semet criminantis: sed illi propemodum medias inter gratulationes erepto, fuit parentandum.

COLLEGIUM FOROLIVIENSE.

VAM valde nos amet Civitas illustribus declaravit argumentis. Omnia belli Ferrariensis fragore concrepabant, redundabant omnia militum copijs, ex religiosis tamen virorum familijs nulla præter nostram militum inanis fuit. Templi aditus gradibus magnificis est illustratus, ut minus mirum sit quòd imaginem B.V. miraculis illustrem plerique omnes figillarijs argenteis exornauerint: quidam obtulerint par candelabrorum nihilo minus pretij quam aureorum 75. Studia litterarum & pietatis fructus faciunt non poenitendos, atque ut solennia silentio inuoluam. Muliercula tam proiectæ pudicitia, quam insignis formæ, esca erat perditorum adolescentium: eam nobiles matronæ (quæ nostrum in templum ventitant) feriò adoriuntur, respiciat se misella, emergat aliquando è sinu voluptatum ne perditum eat famam, ætatem, & quod caput est, animam suam: parumne duceret præcipitem se agere, nisi secum florem nobilitatis pessumdet? Eò loci res adducta, ut ad dictum diem reciperet se conscientia sordes vniuersas ad pedes Sacerdotis deposituram: sensit hanc iacturam Lucifer, affuitque nocte illa, quæ diem confessioni dictum præcessit, inuolat in gulam alumnae suæ, fauces præstringit, & suo more vanis præstigijs terriculamentis, vel consilium extorquere, vel vitam conabatur: Elusit puella inanes umbras, & arrepta reliquiaria theca multa minantem ludificata est. Ergo facta frugi parentem famæ nihilo castioris è libidinum gurgustio feliciter eduxit. Hæc de mulieribus. E numero discipulorum duo
se

se nobis deuouerunt, sed alteri dimicandum diu fuit cum utroque parente: tamen patientia fregit importunum amorem utriusque, qui ubi in omnem partem animum eius frustra uersarunt; tandem, Nil te moramur, inquit, auola faustis ominibus quò uoles. Ille nihil cunctatus ad tyrocinium Societatis commigrauit.

COLLEGIUM MANTVANVM.

MANTVANA res, siue domestica spectes, siue externa, ut nunc tempus est, maxime florescit. Iam omnium primum Duces experimur, ac Principes beneuolentissimos. A Duce nihil petimus quod non impetremus. Paulò antequam cum morte luctaretur, iusserat Eleonora Serenissima iuum cadauer efferri sine magna funebri pompa, illudq; sub vulgari lapide nostro in templo humari. Elatum est, atque ut mos ei gereretur, simpliciter conditum: sed certauit filij magnificentia, cum parentis demissione summa: nam & honorificentissime ei parentatum est, atque nunc opere pulcherrimo, & picturis insignibus conuestit illam templi partem in qua parens eius conquiescit. Iam mille aurei absumpti, & vix ad medium perducta, nec parcitur sumptibus, ut respondeant postrema primis. Ducem imitatus pro suo modulo vir pietate illustrissimus B. V. Sacellum nobis locupletauit figuris affabre factis, & antiquo artificio elaboratis: quæ dum serio vrgeri animaduertit, is qui olim minore apparatu Christo cruci suffixo altare illustrauerat, coepit eum pudere suæ, ut loquitur, frugalitatis: nunc sanè magna omnia molitur, præstabitque ut Sacellum illud non minus quam cætera templi sustineant

dignitatem. Ducis vxor & soror, quę post Ferrarię Ducis viri sui obitū nuper huc appulit honorificè de nobis sentiunt: Filij Principes alter Dux designatus, alter Ecclesię deuotus, nullū finem faciunt benè de nobis merèdi. Vterque octauo quoque die sordes animorum purgat, audiente vno è Nostris, quo ministrante sub diem Christi Natalem, cęlesti pane sunt recreati, quum prius leuiter, quantum fert illa ætatula, P. Ignatij exercitia delibassent: ad nos quęcunque se dederit occasio adeunt, & quantius pretij æstimant imagunculas sibi à Nostris oblatas. Cæterum si quis aulicorum dicterijs, vt fit, laterauerit nos ludibrii causa, id enim uerò animo fert vterque iracundo, & ori maledico injiciunt frēnos, loquendi licentiam acriter castigando. Archidux Ferdinandus domum repetens humanissimè templum & domum lustrauit, ad quam ipsam Camerinus Cardinalis diuertit, cum Ferrariā huc animi gratia excurrit, Duce licet multum reclamante, quòd angustissimam domum aula augustissima priorem habuisset.

N V N C domestica si placet videamus. Octo se discipuli varias in familias, vnus in Societatem insinuauit vno comite Coadiutore. Illud singulare quòd vir & vxor cum pro concione S. Ioannem Euangelistam Ecclesiastes noster deprædicasset, vterque sibi eam legem indixerunt, vt liceret illibatam seruare castitatem, & propediem voto rem firmabunt experti, solidiores esse castitatis delicias, carnis voluptates fordidiore. Sanctimonialis quædam septa religionis effugerat, & Christo valere iusso per summum scelus, Mimæ se perfricta fronte adiunxerat: sed piguit illam ac puduit impudentiæ, & in pietatis sinum se recepit. Altera Nostrorum labore, hæresim est palam detestata. Actos in extremum supplicium consilio iuuimus, & fortiter ac piè vt morerentur præstitimus. Adhæc euicimus illud, vt vir, & vxor, fratresque, aliique
obli

obliuiscerentur iniuriarum. Postremò ne quid desiderari possit exoluimus nos grandi aere alieno, rescriptis 1500. aureis nummis:auximus annuos redditus, quingentis.

DOMVS PROBATIO- NIS NOVELLARIÆ.

MPETRAVERAT Veronensis adolescens vt se Societati applicaret: sed inter agendum Pater subodoratus id quod erat, iuuenem primò in suburbium ablegat, vt coeli molli- ties, & loci emolliret animum, pietatem extorqueret: mox fluitantem in legum studium amandat: quid multa? ardor omnis his artibus vel extinctus est, vel, vt euentus docuit, sopitus: quanquam enim scrupulum sibi eximere conniteretur vniuersum, quoties tamen se ad se reuocaret grauiſſimis conscientiae aculeis pungebatur, quos retundere ludis, & interpositis sociorum tripudijs, vt multum conaretur, nihil tamen conſequebatur. Itum est per hæc diuerticula annos ipsos tredecim, & id genus ludibrijs auſa est diuinam voluntatem humana obſtinatio ludificari. Tandem iniectus est homini scrupulus, quem concoquere nunquam potuit: Tum ille dans manus; quouſque, malum, contra ſtimulum calcitrabo? Hæccine bona fugacia, & vitam momentaneam priorem habebò æterna? quin tu, ſi quid in te viri est, Deum ſequeris vocantem? Nec cunctandum ratus Patrem aggreditur, ac expugnat, qui quem adoleſcentem Chriſti ſubſtraxerat complexibus, eum doctorem, eum publicum Veronæ profefſorem, eum maximè florentem dimittere est coactus: Ille bona cum venia Nugularam aduolauit. Domi pro ſe quiſque animum virtutibus illuſtrat. Nescio quem

odio Vatiniano efferatum, mitigauit vnus Tyronum hae industria; Potes ne, inquit, dare hoc mihi, vt quoties animum pupugerit memoria inimicorum, semel percurras Dominicalem, & Angelicam Orationem pro hostibus? Possim enim uerò excipit alter: periculum fecit, auxilium sensit. Vxor cum viro in gratiam redijt, vnde pessimo exemplo deciderat. Mirandulanus Princeps Patrem vnum, qui est ei ab auribus, euocauit grauib. de causis Patauo vsque, qui cum alia bellè tum illud effecit, vt Principem familiae cuidam Religiosae, quam ille auersabatur, fecerit blandiorem, quo nomine Patres illi se Patri, atque adeo Societati plurimum debere affirmarunt.

RESIDENTIA FORO-CORNELIENSIS.

N V N Q V A M antea frequentiores sacramenta vsurpasse, vel ex eo intelligas abundè, quod antelucanum tempus cum nocte comunimus in Christi natalitijs, aures confitentibus commodando. Sacerdos vnus centum propemodum audiuit in totam vitam inquirentes. Sublatæ similtates quibus scatebant familiae complures, & extincta quæ vtrinque parabantur incendia. Plenissimum illud voluptatis fuit spectaculum, cum equites duo, qui affines illi quidem cum essent, sed intestino, id est, crudeli & obstinato, vt fit, odio distracti, animum obfirmauerant, adeo vt lufurus esse operam putaretur, qui inueteratas vellet inimicitias extirpare; eorum alter lectulo affigitur, vnde postmodum elatus est. Arripuit Pater articulum hunc commoditatis; versat strenuè animum in omnem partem, nec ante destitit premere, quam exprimeret quod vnum maximè

maximè cupiebat: vno euiecto, mox iuit ferociam alterius expugnatum; sudandum fuit; sed hominem mitigauit tandem; quare humanissimis verbis sibi inuicem sunt reconciliati; atque alter, Ego verò, inquit, nunc demum æquissimo animo è viuis excedo: Alter contra ingenium suum, & à morientis latere distrahi se non est passus, & vita functo illachrymauit. Transeuntem vnum è nostris Ecclesiastem priuati plerique, mox Canonici complusculi (quæ vrbis huius est de nobis existimatio) detinere voluerunt. Denique vbi animaduenterunt se laterem lauare, Episcopus ipse exorauit vt verba faceret ad populum. Habuit ille profesto die concionem: nobilitas vniuersa, & relictis tabernis ad eum audiendum maxima confluit plebis multitudo.

PRO